

Kend reglerne for hvidvask – og undgå SØIKs kogevaske

Bestemmelserne i hvidvaskloven har i en årrække været gældende for revisorer, banker, advokater m.v., hvilket ikke umiddelbart har givet anledning til det store antal offentliggjorte sager. Dette er muligvis på vej til at ændre sig.

Det er vores erfaring at reglerne håndhæves, og at sanktionerne er hårde. Ofte langt hårdere end mange forestiller sig. Der er på området idømt bøder på mange millioner kr. til eksempelvis pengeinstitutter.

Men hvad er sanktionen for små virksomheder egentlig?

Og hvad er det mere præcist forpligtelserne i hvidvaskningsloven dækker over, og hvordan sikrer man sig, at de er overholdt. Og hvad koster det, hvis de ikke er?

Vi har samlet op på nogle af de typiske faldgruber på området, og hvordan disse kan undgås.

Hvad er hvidvask?

Helt overordnet set er hvidvask karakteriseret ved, at der ”vaskes” et udbytte fra økonomisk kriminalitet, uanset i hvilken form denne kriminalitet måtte fremtræde. Det er således underordnet, om det udbytte der vaskes, stammer fra skattesvig, bedrageri, narko-handel eller noget helt andet.

Hvidvask er i loven defineret som udbytte fra økonomisk kriminalitet. Der skal altså foreligge et udbytte fra en allerede gennemført økonomisk kriminalitet, førend der foreligger hvidvask. Skaber transaktionen alene mulighed for en efterfølgende kriminalitet, foreligger der ikke hvidvask efter lovens definition.

Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis der gennemføres en selskabsstiftelse med indskud af et aktiv, der viser sig at være fiktivt. I dette tilfælde sker der ikke hvidvask, da der

SKATTESAGSADVOKATERNE ApS

ikke er noget udbytte. Det der skabes er alene mulighed for efterfølgende kriminalitet på baggrund af stiftelsen med et ikke eksisterende aktiv. Dette ændrer dog ikke ved, at der ikke risikeres bøder, hvis domstolene finder, at der burde have været mistanke om hvidvask, og denne mistanke burde have været indberettet.

Ved rådgiveren derimod, hvad der foregår, risikeres et efterfølgende ansvar for medvirken til den kriminalitet, der begås, altså ansvar for selskabsstiftelse / kapitalforhøjelse uden kapitalens tilstedeværelse og erstatningsansvar.

Hvilke forpligtelser er der, og hvad er konsekvensen af manglende overholdelse heraf?

Der følger en lang række forpligtelser efter hvidvaskloven, der er vedtaget for at eliminere hvidvask af udbytte fra kriminalitet. Dette er helt afgørende at holde sig for øje. Sanktionspraksis er benhård, hvilket skyldes, at revisorer og advokater er ”gatekeepere”, der reelt set, i rigtig mange tilfælde, er den eneste stopklods for gennemførelse af transaktioner, der har relation til hvidvask. Denne funktion, og det ansvar der følger heraf, er direkte aflæseligt i sanktionsniveauet.

Interne regler for undgåelse af hvidvask

Det følger af hvidvasklovens § 25, at der er en forpligtelse til at have udarbejdet interne regler om kundelegitimation, opmærksomheds-, undersøgelses- samt noteringspligt, indberetning, opbevaring af registreringer, intern kontrol, risikovurdering, risikostyring, ledelseskontrol og kommunikation samt uddannelses- og instruktionsprogrammer for medarbejderne for at forebygge og forhindre hvidvask.

2

Disse interne regler skal sikre, at virksomheden ikke medvirker til transaktioner, der har relation til hvidvask af udbytte fra økonomisk kriminalitet.

Der forefindes udførlige udkast til paradigmer til sådanne interne regler, både på advokatsamfundets hjemmeside, ligesom Finanstilsynet har udarbejdet en ganske udførlig vejledning.

Såfremt der ikke er udarbejdet sådanne interne regler, vil sanktionen i praksis være en bøde på 40.000 kr.

Underretning om mistanke om hvidvask

Det følger af hvidvasklovens § 7, at der er pligt til at indberette, såfremt der er mistanke om hvidvask. Det er SØIKs opfattelse, der har støtte i praksis, at straffen, uanset det efterfølgende måtte vise sig, at der ikke forelå hvidvask, falder ved manglende indberetning.

Forpligtelsen følger altså af mistanken, og straffen falder, såfremt retten finder, at der groft uagtsomt eller forsætligt ikke er indberettet.

Straffen er som tommelfingerregel 25 % af værdien af den transaktion, der skulle have været indberettet, dog minimum 10.000.

SKATTESAGSADVOKATERNE ApS

Dette gælder dog ikke undtagelsesvist, idet vi i en konkret sag fik reduceret en bøde fra ca. 9.000.000 kr. til ca. 1.000.000, grundet helt særlige faktuelle omstændigheder. Sagen er anket til landsretten med henblik på frifindelse, grundet en række særlig forhold i sagen.

Indsamling og opbevaring af ID

Indsamling og opbevaring af ID oplysninger på kunder er en problemstilling, de fleste rådgivere har stiftet bekendtskab med. Det kan være en dræbende opgave at sikre de fornødne ID oplysninger på sine kunder.

Sanktionen er omvendt meget klar, hvis den ikke foreligger. Der idømmes en bøde 10.000 kr. pr. tilfælde, og udgangspunktet er fuld kumulation, således at de enkelte tilfælde blot tælles sammen og ganges med 10.000 kr.

Det springende punkt er herefter, hvornår, der skal indsamles og opbevares ID. Dette, ikke helt simple spørgsmål er udførligt behandlet i advokatsamfundet og Finanstilsynets vejledninger.

Transaktioners karakter

Det følger endvidere af loven, at de virksomheder, der er omfattet af loven, skal være opmærksom på kunders aktiviteter, som på grund af deres karakter særlig menes at kunne have tilknytning til hvidvask eller finansiering af terrorisme.

Dette gælder især komplekse eller usædvanlig store transaktioner og alle usædvanlige transaktionsmønstre set i forhold til kunden samt transaktioner, der har forbindelse til lande eller territorier, hvor der i henhold til erklæringer fra Financial Action Task Force anses at være en særlig risiko for hvidvask eller finansiering af terrorisme.

Det følger af hvidvaskningslovens § 6 stk. 2, at formålet med de transaktioner, der er nævnt i stk. 1, skal undersøges, og resultaterne af en undersøgelse skal noteres og opbevares.

Sanktionerne

Som anført i de enkelte afsnit ligger sanktionsniveauet, som udgangspunkt nogenlunde fast, idet minimumsbøderne er 10.000 kr. pr. overtrædelse. Gennemføres der eksempelvis 10 transaktioner, hvor der burde have været sket indberetning grundet kundernes aktiviteter, vil sanktionen som udgangspunkt være en bøde på kr. 100.000. Er der samtidig ikke styr på de interne regler, koster det yderligere en bøde på kr. 40.000.

Sanktionerne er dog ikke så håndfaste, at det er ren matematik, idet bødeniveauet samlet set kan blive så højt, at sanktionen bliver urimelig, hvilket vil medføre en reduktion af ikke ubetydeligt omfang. Vi har som nævnt fået reduceret en bøde fra 9 til ca. 1. million kroner som følge af urimeligt sanktionsniveau.

Derudover vil der naturligvis skulle skeles til sagernes konkrete omstændigheder, herunder om der foreligger nogle af straffelovens strafnedsættelsesgrunde, og om sagsbehandlingstiden har været urimelig lang.

SKATTESAGSADVOKATERNE ApS

Afrunding

Vi kan kun opfordre til, at alle, der er forpligtet af hvidvaskloven, er sig sit ansvar meget bevidst, idet det danske system bygger på, at der kan være tillid til de "gatekeepere", typisk advokater, revisorer og banker, der risikerer at gennemføre transaktioner for kriminelle, hvis de lukker øjnene eller ikke reagerer på en mistanke.

Det er præcis denne præmis det meget hårde sanktionsniveau bygger på, hvilket har meget for sig. Kan der ikke være tillid til "gatekeepere", vil det meget fleksible og åbne danske system ikke kunne fungere.

Denne præmis stiller dog også revisorer og advokater i en potentiel set meget ubehagelig kattepine, idet der på den ene side risikeres meget voldsomme bøder, hvis der ikke indberettes, men på den anden side "non reversible damage" i forholdet til klienten, hvis der sker indberetning.

Den sikreste vej at gå er at henholde sig til de udførlige vejledninger, der er udarbejdet af advokatsamfundet og Finanstilsynet, der kan downloades her:

<http://www.advokatsamfundet.dk/Advokatregulering/Hvidvask.aspx>

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=146481>

Er du eller din virksomhed involveret i en sag omfattende overtrædelse af hvidvaskloven er du meget velkommen til at kontakte undertegnede.

Tobias Stenkær Albrechtsen
Advokat (H)

4
